

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 594/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen syyttäjien työtaakasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Riikka Purran /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 594/2022 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta syyttäjien työtaakka kevenisi ja työhyvinvointi paranisi, miksi toimiin ei ole ryhdytty, vaikka niitä on luvattu ja ovatko oikeushallinnon resurssit hallituksen mielestä tällä hetkellä riittävät?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Rikollisuus on kansainvälistynyt ja monimutkaistunut, mikä haastaa viranomaistoimintaa ja on muuttanut rikosasioiden jutturakennetta vaativammaksi. Syyttäjien työmäärä on lisääntynyt ja erikoisosaamista vaaditaan entistä enemmän. Rikosasioiden tutkinta- ja käsittelyajat ovat jatkuvasti kasvaneet prosessin kaikissa vaiheissa. Syyttäjälaitoksen työmäärä on kasvanut tuottavuuden parantumista nopeammin, mikä näkyy käsittelyaikojen pidentymisenä ja pitkään syyteharjennuksessa olleiden asioiden rästin huolestuttavana kasvuna. Koronapandemian seurauksena pääkäsittelyjen peruuttamisesta syntyneitä jutturuuhkaa puretaan edelleen.

Suomen Syyttäjäyhdistyksen teettämän kyselytutkimuksen tulokset syyttäjien työmäärästä ja jakamisesta ovat huolestuttavia. Osaavan ja kokeneen henkilöstön saatavuus ja pysyvyys on näytännyt olevan viime aikoina haasteena hallinnonalan usealla toimijalla.

Hallitusohjelmassa on sitouduttu oikeusturvaan ja oikeuden toteutumista parantaviin toimenpiteisiin. Rikosprosessin tehostamiseksi ja käsittelyaikojen nopeuttamiseksi on arvioitu ja valmisteltu hallituskaudella useita kehittämis ehdotuksia hallitusohjelmataavoitteiden mukaisesti. Toteutettuja hankkeita ovat professori Matti Tolvasen LEAN-raportti 28.1.2020 rikosketjun toimivuudesta, Syyttäjälaitoksen ja Poliisihallituksen yhteistyössä tekemä tutkimus esitutkintayhteistyön toimivuudesta 18.8.2021 ja 18.3.2022 julkaistu työryhmämietintö, jossa on arvioitu keinoja tehostaa rikosprosessia ja esitutkintalain muutostarpeita. Osa mietinnön ehdotuksista on jo viety eduskuntaan eri hallituksen esityksissä.

Oikeusministeriö on lisäksi 30.9.2022 asettanut työryhmän arvioimaan keinoja sujuvoittaa esitutkintaa ja rikosasioiden käsittelyä koko rikosprosessiketjussa. Työryhmä valmistelee kehittämis-

ehdotuksia, joilla pyritään vastaamaan erityisesti lain käytännön soveltamistilanteissa ilmenneisiin puutteisiin ja haasteisiin. Ehdotusten tavoitteena on tehostaa rikosprosessia ja nopeuttaa rikosasioiden käsittelyä sekä parantaa viranomaisten välistä yhteistyötä. Työryhmän toimikausi päättyy 30.3.2023.

Oikeusvaltiossa on keskeistä, että kansalaiset ja yritykset voivat luottaa oikeusprosesseihin. Oikeussuojaa tulee saada kohtuullisessa ajassa. Rikosprosessien viivästyminen on pitkään ollut ongelma ja siihen on pyritty puuttumaan edellä mainituilla toimenpiteillä.

Oikeudenhoidon määrärahojen riittämättömyys ja toimintaedellytykset ovat olleet merkittäviä huolia koko vaalikauden eri foorumeilla ja hallinnonalan resursseja on toistuvasti lisätty puutteellisen perusrahoituksen vuoksi. Oikeusministeriö on hallituskaudella pyrkinyt aktiivisesti vaikuttamaan Syyttäjälaitoksen heikentyneeseen taloudelliseen tilanteeseen. Syyttäjälaitokselle on vahvistettu pysyvä kahden miljoonan euron tasokorotus poliisien määrän kasvua vastaavasti. Lisäksi on tehty pysyvä 2,5 miljoonan euron tasokorotus hallitusohjelman mukaisesti rikosvastuun toteutumisen turvaamiseksi, käsittelyaikojen nopeuttamiseksi ja henkilöstön riittävyyden varmistamiseksi. Kasvaneisiin tietohallintomenoihin on myös myönnetty lisämäärärahaa. Myös koronapandemian aiheuttamaan jutturuuhkan purkuun on useaa otteeseen myönnetty lisämäärärahaa. Lisämäärärahat ovat parantaneet Syyttäjälaitoksen tilannetta pysyvästi aiempaan verrattuna, mikä on selkeä suunnanmuutos vallinneeseen kehitykseen. Syyttäjälaitoksen henkilötyövuosimäärä sekä syyttäjien määrä on noussut merkittävästi vuodesta 2020 (v. 2020: 523 htv ja 381 syyttäjää, v. 2021: 558 htv ja 408 syyttäjää, ennuste v. 2022: 584 hvt ja 427 syyttäjää, tavoite v. 2023: 613 htv ja 454 syyttäjää). Syyttäjälaitoksen resursseja on kuitenkin tarpeen edelleen lisätä myös tulevalla kehyskaudella, mihin pyritään vaikuttamaan oikeudenhoidon selonteolla.

Valtioneuvosto on 17.11.2022 antanut eduskunnalle selonteon suomalaisen oikeudenhoidon nykytilasta, kehityssuunnista ja tarvittavista toimenpiteistä. Yksittäisten toimijoiden sijasta selonteko keskittyy koko ketjun toimivuuteen ja sen vaatimiin resursseihin. Selonteossa tuodaan esiin, että oikeudenhoidon rahoitusvajeen korjaaminen ja toimintaedellytysten turvaaminen edellyttävät keskimäärin yhteensä noin 90 miljoonan euron pysyvää, vuosittaista lisärahoitusta.

Helsingissä 16.12.2022

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson